

Koroške vesti.

—k— **Südmarka na Koroškem.** Südmarka ima na Koroškem 104 podružnice, ki so združene v treh okrožjih. V mnogih krajih so tudi državni uradniki načelniki podružnic. Vse podružnice pridno delajo na pomembnejše koroških Slovencev.

—k— **Velik tabor koroških Slovencev** se vrši v nedeljo, 17. majnika, v središču Podjune.

—k— **Kako koroška ljudska šola skrbi za izobrazbo ljudstva.** Iz Koroškega je došlo to-le pismo: »Mein Pester Freund. Ich anfangs meine Schreiben Grübe ich dier Recht herzlich. Ich gib dir zu wisen das hab ich deine Karte dankend erhalten. Pester Freund. Pri-dragi Berjado. Brosimde boschli mi dua Liedra Brinowza ba no Liedro černigouga nei koschta garhoče da bom jas sa Dreuh bolejn je imel, brosim de boschli mi gagor sua gaurila brosim deba Reidingo mi zu boschli jas di bom hidro Narje poslal. Das was Gesprochen haben das wirst shon wießen. Ich lase die din dindlan, te sale daklete bosdrauiti. Ich schliße meine schreiben mi filen Herzlichen Grüßen und ich lase dich und die Saubere Dirndlan schön grüßen.« — Naravnost imenitno!

—k— **Protizakonite šole v Avstriji!** »Kje pa?« se bo vprašal marsikdo. Kdo si drzne proti postavi vzdrževati šolo? »Slovenski Branik« piše: »Nemške šole v Borovljah so protipostavne. Leta 1870. je izdal koroški deželni šolski svet na okrajni šolski svet zaradi pouka v borovljski šoli sledeči ukaz: »Da se ugovelji želji staršev, obenem pa se tu doseže cilj drž. šol. zakona, je pouk na ondetni šoli tako urediti, da se poučuje prvi dve šolski leti v slovenskem jeziku, drugo leto v drugem oddelku pa se naj začne porabl-jati nemščina kot učni jezik.« — Danes pa so vse šole v Borovljah popolnoma nemške. Protizakonite šole so torej v koroškem vilajetu!

Splošni vestnik.

Nastopno predavanje prof. dr. Ilesiča v Zagrebu. Preteklo soboto je imel prof. Ilesič na zagrebškem vseučilišču svoje nastopno predavanje. Poleg dijaštvo je bilo navzočih mnogo profesorjev in drugega odličnega občinstva. Prof. Ilesič je govoril o temi: Splošen razvoj slov. književnega jezika v minulem stoletju do 1848. leta. Predavatelj je bil na koncu burno akklamiran. — Ob tem odličnem uspehu gospodu profesorju iskreno čestitam!

Protiv praznovanju Husove petstoletnice. Kakor poročajo iz Prage, je te dni naučno ministrstvo poslalo posameznim ravnateljstvom čeških srednjih šol zaupen ukaz, v katerem opozarja na Husovo petstoletnico, ki jo bodo praznovali prihodnje leto, in zapoveduje ravnateljstvom, naj preprečijo vsako udeležbo svojih gojencev pri predstavljanju ob priliki petstoletnice in tudi razširjevanje brošur o Husu med mladino.

Povodno svojega letošnjega zborovanja so odposlali grški profesorji in ljudskošolski učitelji srbskemu profsorskemu in učiteljskemu društvu brzojavni pozdrav, v katerem izražajo željo, naj oba zavezna naroda v interesu miru, pravičnosti in napredka čim intenzivneje delata na okre-pitvev in poglobitev obojestranskih odno-sajev.

Nov slovenski docent na zagrebškem vseučilišču Ban baron Skerlec je dal na predlog profsorskega zbora modroslovne fakultete dovoljenje, da predava dr. Karel Ozvald, profesor na realni gimnaziji v Gorici, pedagogiko na zagrebškem vseučilišču. Dr. Ozvald je tretji slovenski docent na hrvatskem vseučilišču.

»Jugoslavija« prepovedana. »Narodni Listy« poročajo, da praško namestništvo ni odobrilo pravil dijaškega društva »Jugoslavija«, ki naj bi bilo odslej združevalo vse jugoslovanske dijake v Pragi. Sloven-ce, Hrvate in Srbe. Ker so se vsa jugoslovanska dijaška društva prostovoljno raz-šla z ozirom na ustanovitev tega novega skupnega društva, je sedaj jugoslovansko dijaštvo v Pragi brez društvene organi-zacije.

Proslava Zrinskega in Frankopana na Dunaju. Dunajsko jugoslovansko dijaštvo je dne 3. t. m. priredilo v Dunajskem Novem mestu na grobeh Petra Zrinskega in Frana Krsta Frankopana svojo vsakoletno obletnico v proslavo spomina teh narodnih junakov. Letos se je pridružilo proslavi tudi veliko število jugoslovanskega delavstva. Dopoldne je bila v župni cerkvi maša zadušnica, ki jo je čital hrvatski duhovnik. Zvečer pa se je vršila akademija, kjer se je zlasti povdarjala potreba skupnega dela dunajskega jugoslovanskega di-jaštva in delavstva za skupno stvar. Ven-ci, ki so bili položeni na grobnico, so imeli trakove v skupnih slovenskih, hrvatskih in skrbških barvah.

Državna poslanca dr. Rybař in dr. Korošec pri naučnem ministru. V ponedeljek, 27. dne pref. m., opoldne sta se ogla-sila državna poslanca dr. Rybař in dr. Korošec pri naučnem ministru dr. vit. Hus-sarku in sta razpravljala z njim o sloven-skih šolskih vprašanjih.

Dr. Bogumil Vošnjak v Zagrebu. Vse-učiliški docent dr. Vošnjak je odpotoval v Zagreb, kjer ostane do konca julija let-nega tečaja, to je do začetka julija. Doktor Vošnjak je krčil pot slovenskim docentur-am v Zagrebu. To leto ni več osamljen, ampak predava poleg njega dr. Ilesič in v najkrajšem času se jima še pridruži tretji slovenski docent. Tako je našel jugoslovanski pokret tudi onkraj Sotle uspešen in nenavadno živahen odziv.

Češki učitelji na slovanskem jugu. Pevsko društvo praških učiteljev, ki si je priborilo lep glas doma in v tujini, name-rava poleti napraviti izlet na Balkan ter prirediti koncert v Belgradu in v Sofiji. Na povratku z Balkana se baje ustavi tudi v Zagrebu. In v Ljubljani?

Sprejem vojaških veterinarskih aka-demikov. Na c. in kr. živinozdravniški šoli na Dunaju sprejmejo 14. na kraljevsko ogrsko veterinarsko visoko zdravn. šolo v Budimpešti pa 14 vojaških veterinar-skih aspirantov. Prosilci se morajo obve-zati, da bodo po dovršenih študijah 7 let služili v armadi. Na račun vojnega erarja se med študijsko dobo skupno nastanijo, preskrbujejo, oblačijo in oborožijo. Plače-vati jim ni treba kolegnine, kakor tudi ne taks za izkušnje in za izstavljenje diplo-mov, in tako lahko študije dokončajo brez materialnih žrtv. v vojaški službi pa lah-ko napredujejo do šarže štabnega (višje štabnega živinozdravnika (VIII., oziroma VII. činovni razred). Prošnje morajo biti lastnoročno spisane in kolkovane s kolkom 1 K. Za sprejem na Dunaju morajo biti vložene do 1. avg. pri poveljništvu voj. oddelka c. in kr. živinozdravniške šole na Dunaju, za Budimpešto pa do 7. julija pri poveljništvu 4. armadnega zbora v Budim-pešti.

Vojaški gojenci. S pričetkom šolskega leta 1914/15 (1. sept. 1914) se bodo spreje-mali gojenci na prosta in plačljiva mesta v I., II. in III. letnik c. kr. realke in v I. letnik c. kr. Franc-Jozefove vojaške akademije, in sicer vsi za c. kr. domobranstvo. Glavni pogoji so: 1. Avstrijsko državljanstvo. 2. Telesna sposobnost. 3. Povoljno npravstve-no vedenje. 4. Dovršeno 14. in ne preko-račeno 16. leto za I. letnik vojaške višje real-ke; dovršeno 15. in ne prekoračeno 17. leto za II. letnik vojaške realke; dovršeno 16. in ne prekoračeno 18. leto za III. letnik vojaške višje realke; dovšeno 17. in ne prekoračeno 20. leto za vojaško akade-mijo. 5. Potrebna predizobrazba. Goje-nec se mora podvreči še posebni sprejemni izkušnji. Prošnje, ki jim je priložiti krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpriče-valo, vojaško zdravniško izpričevalo in izpričevalo o imovinskih razmerah, naslo-viti je na c. kr. domobranksko ministrstvo na Dunaju in jih vložiti do 15. maja 1914 potom c. kr. domobrankskega dopolnilnega okrajnega poveljstva. Pripomni se, da se zahtevajo že za sprejem v I. letnik naj-manj z dobrim uspehom dovršeni 4. raz-ređi srednjih šol. Natančnejša pojasnila daje c. kr. okrajno glavarstvo.

Obsojen škof. Na zadnjem katoliškem shodu v Metzju je napadel škof Koppes poslance levice. Ti so ga tožili zaradi raz-žaljenja časti, in škof je bil obsojen na 200 frankov globe in mora plačati vsakemu tožniku, ki jih je 21, po 200 frankov od-škodnine. Škof Koppes se je proti razsodbi pritožil.

Razgled po šolskem svetu.

— **Rabindranath Tagorova šolska re-publika.** Indijski pesnik Rabindranath Ta-gora je prisojeno mu Nobelovo nagrado do zadnjega vinarja podaril svoji šoli, ki jo je bil ustanovil leta 1901. Ta šola je popolnoma neodvisna od angleške uprave in po svojem ustroju prava republika. Za-vod leži ob Bolpuru (med Delhijem in Kalkuto) in se imenuje »Santineketan«, t. j. »Mirni dom«. Na pokojni dobavi sredi plodnega polja, kateri kraj si je bil pesni-kov oče pred 50 leti izbral za svoja mi-stična premišljevanja, je Tagora zgradil obsežno poslopje in ga obdal z vrvtovi. V zavodu se nahajajo prostorne učilnice, spalnice in vsi drugi prostori; učenci in učitelji stanujejo vsi v zavodu. Poleg po-slopja se razprostirajo obširna igrišča. Učenci in učitelji, način pouka, hišni red in običaji — vse to je pristno indijsko brez angleške primese ali vpliva. Pesnik je od-klonil celo vsako vladno podporo za svoj zavod, samo, da mu je ohranil popolno neodvisnost. Služabništva v zavodu ni nobenega, učenci sami opravljajo vsa do-mača dela. Nekaj časa je zavod imel nad-zornika, ki se je pa izkazal popolnoma

odveč, ter so ga zato odpravili. Učitelj-stvo izmed sebe izvoli načelnika. Šola ima svoje lastno sodišče, ki sodi po zako-nih, sklenjenih v šoli sami; sodišče je se-stavljeno iz gojencev. Pouk se prične zju-traj zgodaj s prepevanjem Tagorovih hi-men pod milim nebom. Dvakrat na teden se učenci z učitelji zbero v domači ka-peli, kjer razpravljajo o verskih in mor-alnih vprašanjih.

— **Sodba nemškega pedagoga o za-krpanih hlačah.** Kako smešni in otročji znajo biti včasih nemški pedagogi, to naj-bolj dokazuje sledeči kratki izvleček iz članka, ki ga priobčuje jako razširjeni nemški časopis »Die Jugendlehre« pod naslovom »Zakrpane hlače«: »Kadar sre-čate kakega dečka z lepo zakrpanimi hla-čami in vidite, da je siromaka sram pred svojimi tovariši, ki se mu smejejo, tedaj pristopite k njemu in mu recite: »Čuj, ti si lahko ponosen na svojo mater, ti nosiš najdragocenejše hlače na svetu.« — Ali morda ni to istina? Ali ni v teh hlačah vsita materina ljubav in ali ni lepše, kakor če ste polni zlata? Kadar nosi otrok take hlače s ponosom in zahvalo, tedaj so či-sto gotovo stečičke najboljših ljudskih čuvstev in navada.«

— **Pouk v nemščini** zopet uvedejo v vajenskih in nadaljevalnih šolah na Hrva-škem.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. M. v G.: Vaše pismo smo poslali predsedniku S. Š. M., ki gotovo ustreže Vaši želji. — Upravništva se tičočje zade-ve (naročnino, reklamacije itd.) naj cenjeni naročniki pošiljajo našemu upravništvu, ne pa uredništvu. Oba naslova sta natanč-no označena na čelu vsake številke!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.
Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslo-vanskih učiteljskih društev«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Manufakturna trgovina
J. Grobelnik,
prej Franc Souvan sin
Ljubljana, Mestni trg 22
nasproti lekarne.

Posebno bogata zaloga
sukna za moška !!
oblačila !!

Najboljši nakupni vir
modernih blagov
za ženske obleke

iz svile, volne, delena itd.

Vedno zadnje novosti
rut in šerp.

Bogata zaloga
vsakovrstnih preprog, zaves in garnitur.

Izkušeno dobri šifoni, platuid, kotenine in drugo belo blago.

Zunajna naročila se točno izvršujejo.

P. n. učiteljstvu pri nakupu posebne ugodnosti glede cen in plačila.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obr-niti na trdiko

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto! Izredno nizke cene!

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.
Zalagatelj c. in kr. armade, vojne mornarice, domobrancev i. t. d.

Očala in ščipalniki natančno po zdravniških predpisih.
Toplomeri, barometri, mikroskopi, daljnogledi Busch, Goetz, Zeiss i. t. d.
Fotografični aparati itd.
Moderno urejena delavnica z električnim obratom.
Ceniki brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana najboljših švicarskih ur kakor tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega orodja za dijake, inženirje, arhitekta itd.
Strogo solidna trdka !!
Ogromno število pohvalnih pisem na razpolago.
Krasni ceniki na zahtevo zastoj.
Cene solidne!
Postrežba točna!

Gramofoni od K 20.— naprej, plošče od K 1.50 naprej vedno v zalogi.

Prvo splošno uradniško društvo avstro-ogrskoe monarhije

na Dunaju, I., Wipplingerstrasse 25.
je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življenje v monarhiji in izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenje prihodnosti navezano je posebno učiteljstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru Uradniško društvo, pa tudi humanitetnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva kažejo učitelju, da mu je najboljšje, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva Avstro-ogrskoe Uradniškemu društvu.

Silno ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka.

Garancijsko premoženje leta 1913 . . . . . 86.8 milijonov kron
Stanje zavarovanj koncem leta 1913 . . . . . 223 milijonov kron
Izplačanih zavarovanj do konca leta 1913 . . . . . 128.5 milijonov kron

Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, Radetzkystraße 10.